

Experimenten Toolkit

zorginnovatielab

Inhoud

01. Introductie	3
• Wat leer je in deze toolkit?	
02. Methode	6
• Het belang van innovatie	
• De 6-stappen methode	
03. Ideeën genereren	12
• Ideekaart	
04. Aannames in kaart brengen	15
• Aannames identificeren	
05. Aannames prioriteren	17
• Aannames matrix	
06. Experiment opzetten	20
• Testkaart	
07. Experiment uitvoeren	23
• Belangrijke aspecten bij testen	
08. Lessen en acties	25
• Leerkaart	

01 Introductie

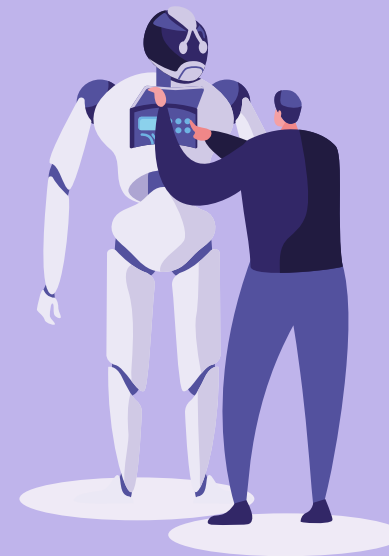

Slim vernieuwen in de zorg

De zorg verandert razendsnel. Dat biedt prachtige kansen om samen betere zorg te realiseren. Toch stranden goede ideeën vaak nog voordat ze de praktijk bereiken. Het Zorginnovatielab helpt zorgprofessionals om slimme oplossingen te ontwikkelen die écht het verschil maken.

Met eenvoudige tools en praktische stappen brengen we zorgproblemen helder in kaart, testen we vernieuwende ideeën en zetten we innovaties sneller om in resultaat.

Zo besparen we tijd, middelen en energie — en werken we samen aan zorg die nog beter past bij patiënten en zorgprofessionals!

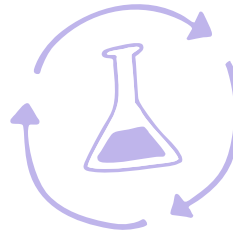

Wat leer je in deze toolkit?

Snelheid en efficiëntie

Versnel het innovatieproces door op een slimme en snelle manier je aannames in kaart te brengen en met kleine experimenten te ontdekken wat écht werkt.

Risico vermindering

Leer hoe je met kleine experimenten keuzes maakt op basis van feiten in plaats van aannames. Zo verklein je risico's en vergroot je de kans dat een zorginnovatie echt werkt in de praktijk.

Innovatie mindset

Innovatie vraagt een andere aanpak en mindset. In deze toolkit geven we je praktische tips, tools en uitleg om hier zelf mee aan de slag te gaan.

02

Methode

Het belang van innovatie

Het gebeurt vaak in ziekenhuizen en zorgorganisaties: de dagelijkse drukte vraagt zoveel aandacht dat vooral wordt gefocust op wat er vandaag, morgen of volgende week moet gebeuren. Terwijl de zorg juist volop in beweging is en steeds sneller verandert. Hierdoor kunnen waardevolle kansen om de zorg te verbeteren over het hoofd worden gezien.

Om houvast te bieden en te helpen om keuzes te maken, maken we onderscheid tussen drie typen innovatie:

Efficiency (Horizon 1)

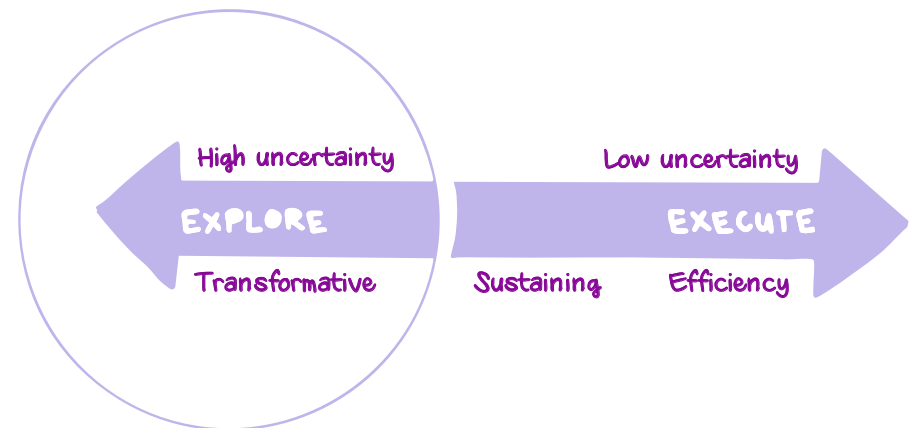
Het verbeteren van bestaande zorgprocessen en diensten. Gericht op directe resultaten en optimalisatie van wat er nu al is.

Sustaining (Horizon 2)

Het toevoegen van nieuwe mogelijkheden aan de bestaande zorg. Deze innovaties bouwen voort op wat er al is.

Transformative (Horizon 3)

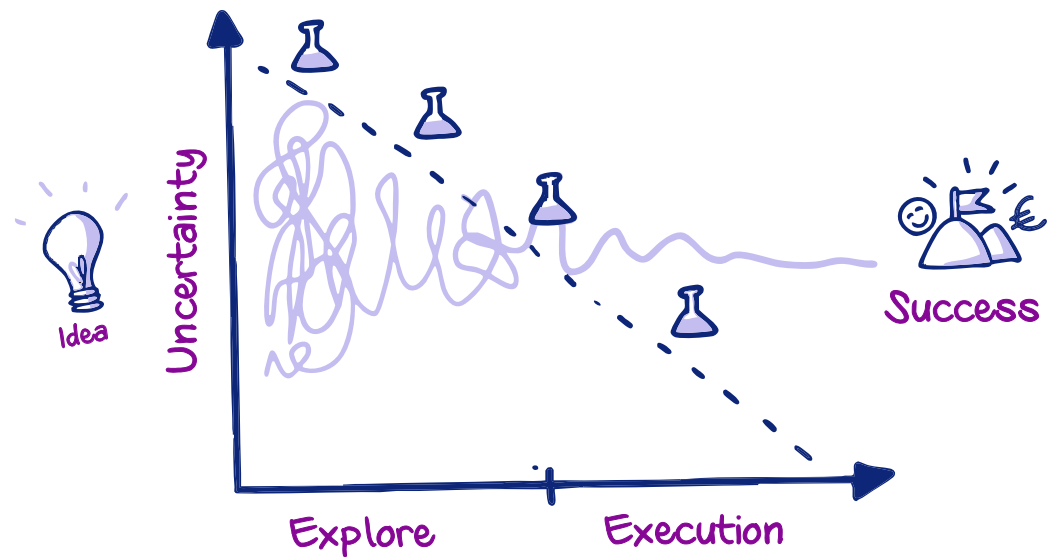
Het inzetten van geheel nieuwe werkwijzen, technologieën of zorgconcepten die nog vrijwel onbekend zijn. Deze innovaties kunnen op de lange termijn leiden tot fundamentele verbeteringen in de zorg.

Risico's verminderen door te experimenteren

Innovatie gaat altijd gepaard met veel onzekerheid en risico's. Daarom vraagt het om een andere manier van werken dan we gewend zijn.

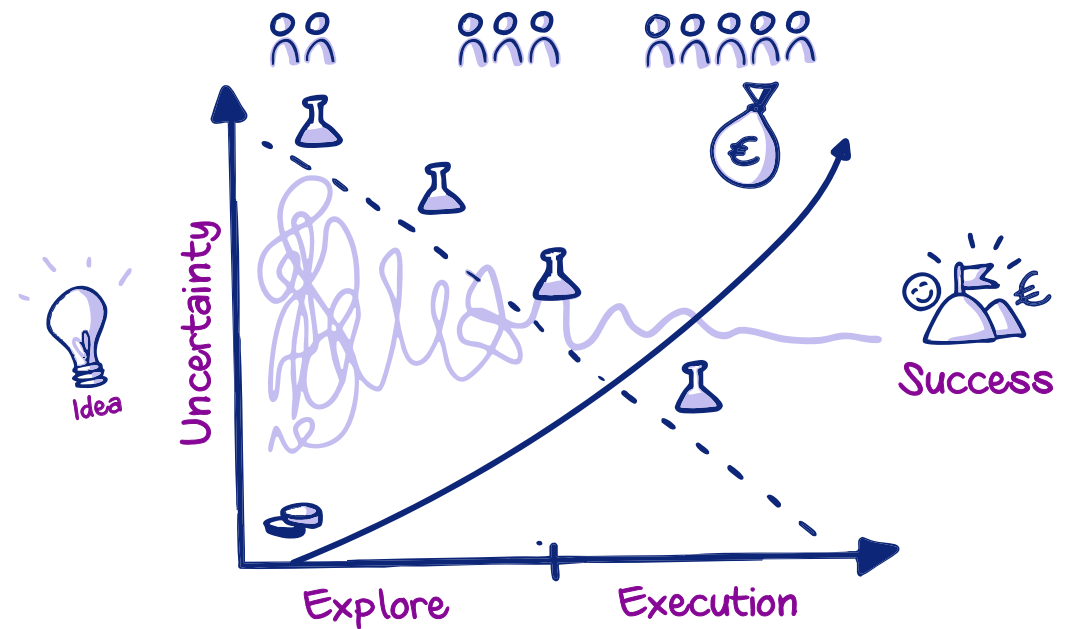
Bij innovatieprojecten meten we vooruitgang aan hoe goed we stap voor stap risico's en onzekerheden verkleinen. Dat doen we door eerst de belangrijkste aannames te toetsen en te leren door kleine experimenten. Zo groeit een idee langzaam uit van een nog onbewezen gedachte tot een goed onderbouwde en bruikbare zorginnovatie.

Begin met kleine teams en budgetten

Omdat de risico's in het begin groot zijn, start je met kleine teams en budgetten. Zo kun je snel werken en blijven de financiële risico's laag. Blijkt het idee toch niet te werken, dan kun je op tijd stoppen en bespaar je veel tijd, geld en energie.

Naarmate je meer experimenteert en zo meer zekerheid krijgt, kun je het budget en de teams stap voor stap uitbreiden.

Welke type risico's zijn er?

Je wilt de risico's van je innovatie zo snel mogelijk inzichtelijk maken.
Daarvoor kijken we naar drie belangrijke aspecten:

Desirability

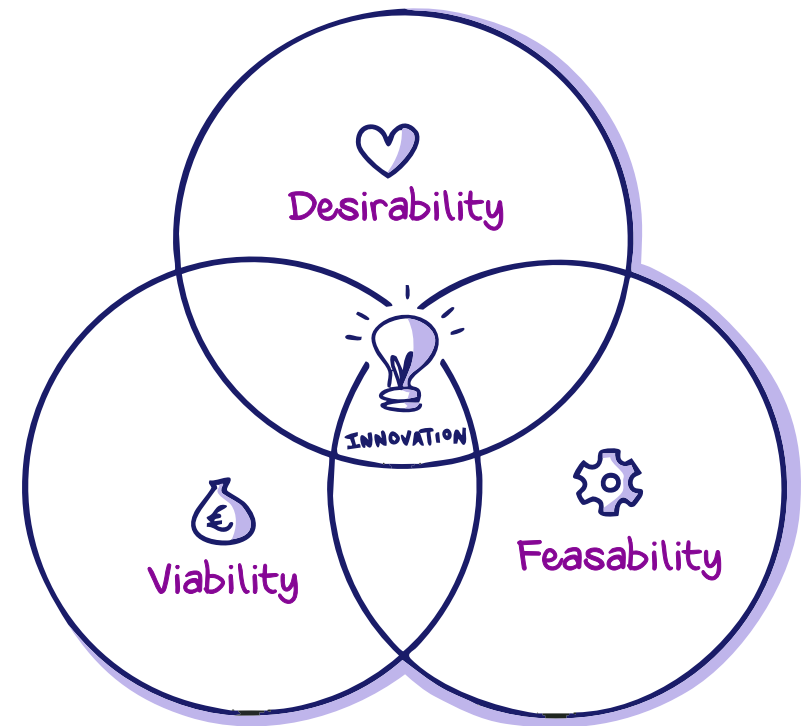
- Is er echt behoefte aan deze innovatie binnen de zorg?
- Willen zorgprofessionals en patiënten dit gebruiken?

Feasibility

- Is het technisch en praktisch mogelijk om deze innovatie toe te passen in onze zorgomgeving?
- Kunnen we het realiseren met onze middelen en kennis?

Viability

- Is deze innovatie op lange termijn houdbaar, ook financieel?
- Biedt het daarnaast andere waardevolle voordelen voor de zorg?

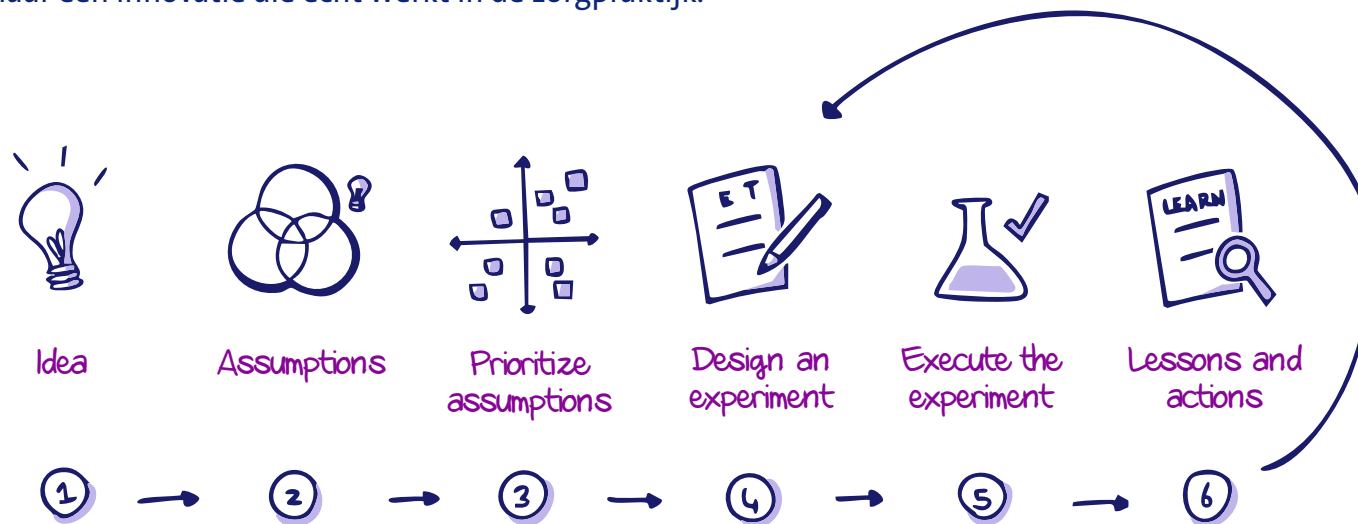

Onze aanpak in 6 stappen

Met een gestructureerde methode in zes stappen helpt het Zorginnovatielab om vernieuwende ideeën voor de zorg uit te werken en te toetsen.

1. We starten met het concreet maken van het idee, met behulp van de ideeënkaart.
2. Op basis van het canvas brengen we de aannames in kaart.
3. De aannames prioriteren we op basis van relevantie en bewijslast.
4. Voor de belangrijkste aannames ontwikkelen we experimenten om te testen of ze kloppen.
5. Tijdens die experimenten verzamelen we bewijs om de aannames te bevestigen of juist te weerleggen.
6. Na afloop van het experiment bekijken we de resultaten en bepalen we de vervolgstappen.

Elke stap verkleint risico's en onzekerheden. Zo leren we stap voor stap meer over het idee, en werken we toe naar een innovatie die echt werkt in de zorgpraktijk.

03

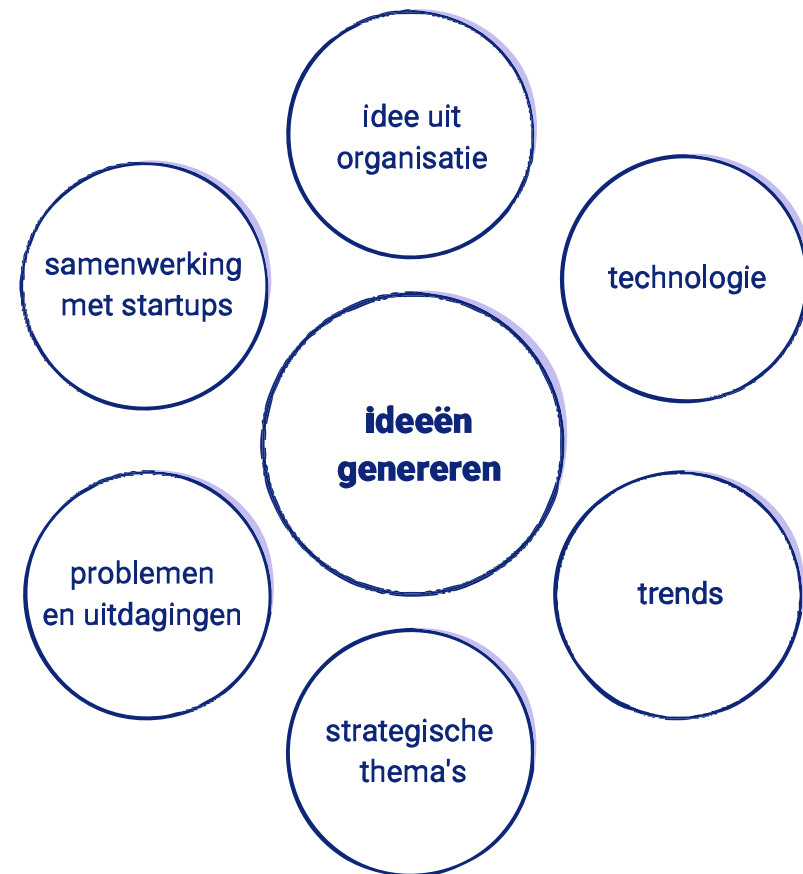
Ideeën genereren

Alle ideeën zijn welkom

Goede ideeën kunnen overal in het ziekenhuis ontstaan. Zo hebben zorgprofessionals vaak vernieuwende ideeën die direct inspelen op problemen die zij dagelijks tegenkomen. Tegelijkertijd komen er ook ideeën vanuit het bestuur of management, die passen bij de lange termijnplannen van het ziekenhuis.

Door ideeën te verzamelen van zowel de werkvloer als het management, vergroot je de kans op succesvolle innovaties die de zorg beter maken én aansluiten bij de toekomstvisie van de organisatie.

Idee concreet maken

Om al deze ideeën te concretiseren, gebruiken we de **ideekaart**. Hierop zijn alle essentiële onderdelen van een idee compact samengebracht:

Product/dienst:

- Wat is je idee?

Doelgroep:

- Voor welke specifieke groep is het product of de dienst bedoeld?

Jobs-to-be-done:

- Wat wil jouw gebruiker bereiken met jouw product?
Welke 'jobs' of taken wilt je gebruiker oplossen?

Knelpunt:

- Welk knelpunt of probleem ervaart je gebruiker?

Wensen en behoeftes:

- Wat zijn de diepere wensen en behoeften van je gebruiker met betrekking tot het product of dienst?

Ideekaart

 Ons (product/dienst):

 helpt (doelgroep):

 die willen (jobs-to-be-done):

 door (knelpunt):

 en (behoefte):

04

Aannames in kaart brengen

Wat is een aanname?

Vaak zitten ideeën nog vol aannames en aannames brengen risico's met zich mee. Want hoe weet jij wat iemand anders wilt?

Daarom brengen we zo snel mogelijk de aannames in kaart. Wat moet er kloppen om jouw idee te laten slagen?

Een tool die we hiervoor gebruiken is de testkaart.

Hier zijn drie tips voor het opstellen van een goede aanname:

- Begin een aanname altijd met 'wij geloven dat'.
- Zorg dat de aanname specifiek en duidelijk is.
- Zorg dat de aanname direct gerelateerd is aan het idee.

Testkaart

Naam experiment:	
Team:	Deadline:
 Wij geloven dat...	
 Om dat te bewijzen zullen we...	
 En meten we...	
 Tot slot hebben we gelijk als...	

05

Aannames prioriteren

Aanname matrix

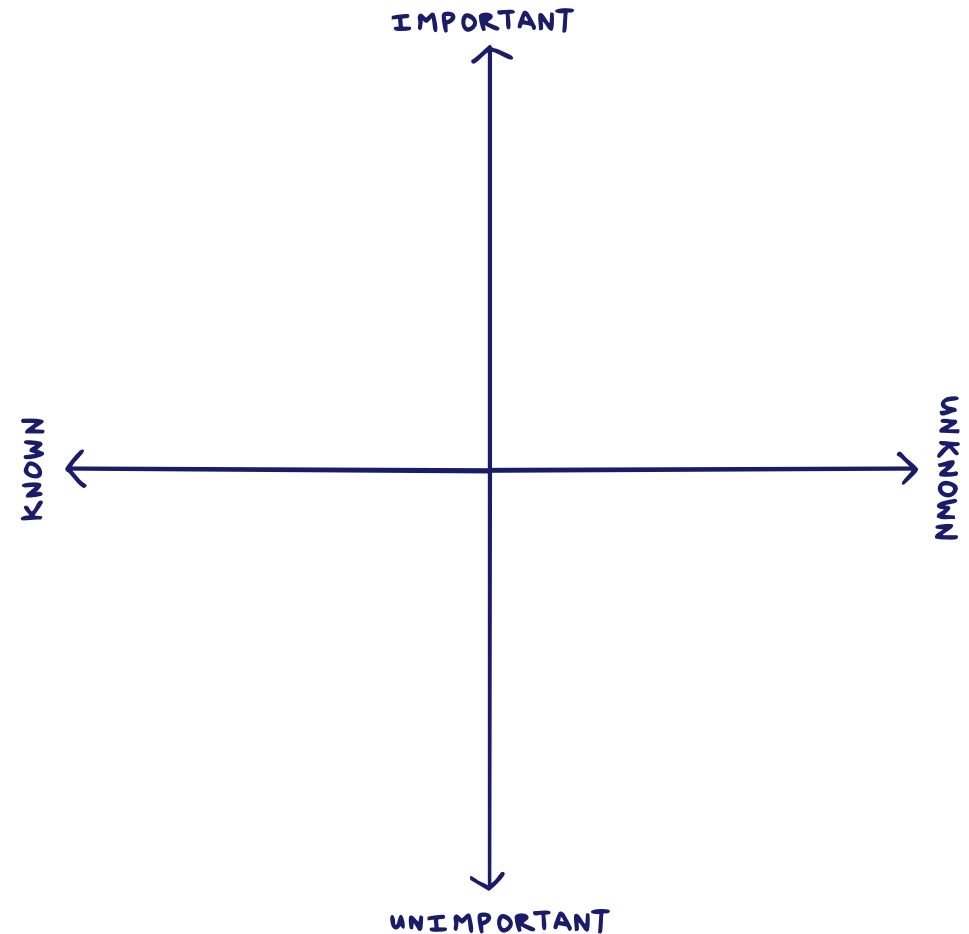
Omdat we zo snel mogelijk de meest risicovolle aanname willen elimineren, brengen we de aannames in kaart op basis van deze twee assen

Importance

Hoe belangrijk is de aanname om het idee te laten slagen?

Evidence

Hoeveel bewijslast is er al?

Belangrijkste aannames zijn de grootste risico's

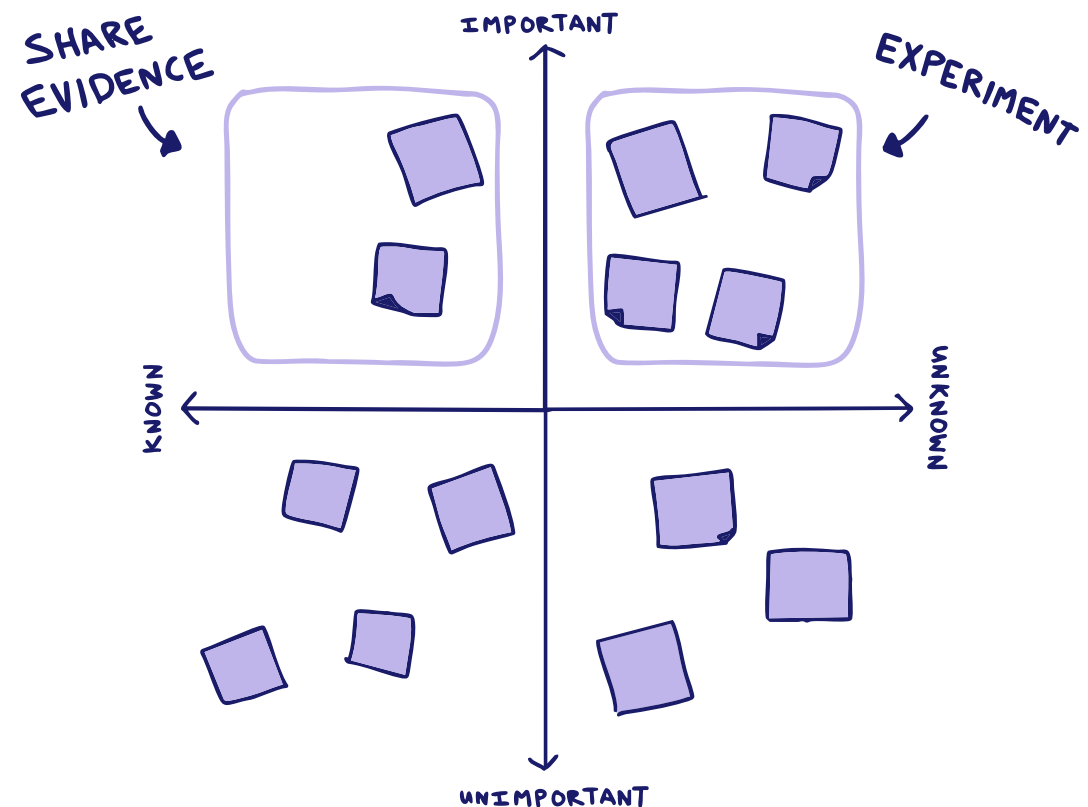
Dit proces van prioriteren helpt ons om te focussen op wat essentieel is, waardoor we tijd en middelen besparen en innovatie versnellen. Op basis van de geplote aannames ontstaan 2 belangrijke categorieën.

Het delen van bewijs (linksboven)

Dit zijn de aannames die essentieel zijn, waar we al wel bewijs voor hebben. Het is belangrijk om het bewijs met elkaar te delen.

Experimenteren (rechtsboven)

Door deze aanname als eerste te valideren, kunnen we vroeg in het proces bepalen hoe waardevol het idee is, of dat er significante aanpassingen aan het idee nodig zijn om het idee succesvol te maken.

06 Experiment opzetten

Componenten van een experiment

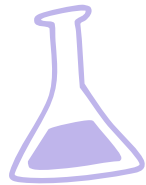
We gebruiken experimenten om aannames te valideren of invalideren, zodat je data-gedreven keuzes kunt maken in plaats van op onderbuik gevoel. Een experiment bevat de volgende 4 onderdelen:

Hypothese

Een duidelijke geformuleerde aanname.

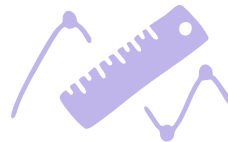
Wat wil je bewijzen?

Experiment

Een type experiment om de hypothese te testen.

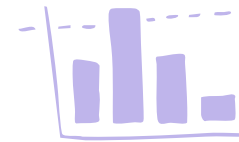
Hoe ga je het bewijzen?

Metrics

Objectieve en kwantitatieve factoren.

Wat ga je meten?

Criteria

De eisen waar de uitkomsten aan moeten voldoen om de hypothese te valideren of invalideren.

Wanneer is dat bewezen?

Experiment opzetten

Vul de vier onderdelen in op de testkaart.

Wij geloven dat:

Een duidelijk geformuleerde hypothese begint met “we geloven dat ...” Dit is je meest risicovolle aanname.

Om dat te verifiëren, gaan we:

Op basis van de type hypothese en fase waar je met het experiment in zit, bepaald je de vorm van het experiment. Gebruik de testkaartjes om het juiste experiment te kiezen. Probeer je experiment met zo min mogelijk geld en tijd te realiseren. Wees creatief!

We meten:

De resultaten van het experiment moeten meetbaar zijn op een objectieve en kwantitatieve manier om ervoor te zorgen dat de gegevens die je verzamelt betrouwbaar zijn.

We hebben gelijk als:

Deze criteria vergemakkelijken een heldere interpretatie van de resultaten van het experiment. Je hebt van tevoren afgesproken wanneer de hypothese is bewezen of niet. Op basis daarvan bepaal je de volgende stap.

Testkaart

Naam experiment:

Team:

Deadline:

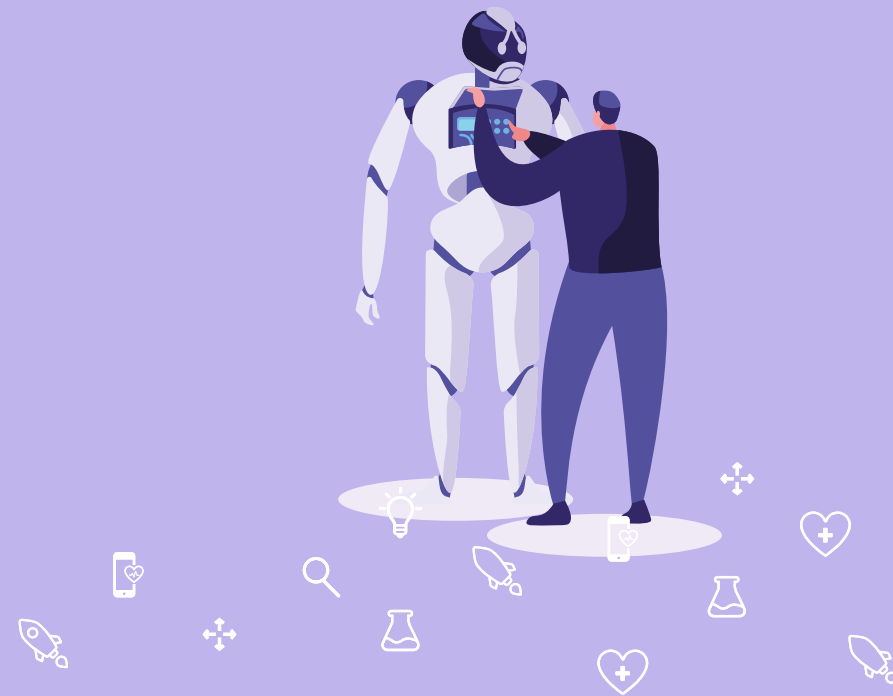
 Wij geloven dat...

 Om dat te bewijzen zullen we...

 En meten we...

 Tot slot hebben we gelijk als...

07 Experiment uitvoeren

Belangrijke aspecten bij testen

Deze fase is fundamenteel, omdat de verzamelde gegevens ons waardevolle inzichten geven over de geldigheid van onze aannames. Er zijn een aantal zaken om rekening mee te houden.

Uitvoering

Het is essentieel om het experiment nauwkeurig uit te voeren. Afwijkingen kunnen de resultaten beïnvloeden, en kunnen leiden tot misinterpretaties en foutieve conclusies. Daarbij kan het helpen om een “test de test” te doen, waarin je het experiment alvast oefent voordat je de echte test uitvoert.

Ethiek en integriteit

Ethische overwegingen zijn belangrijk bij het uitvoeren van experimenten. We moeten ten allen tijde respect hebben voor de deelnemers, hun privacy en de integriteit van de data waarborgen.

Data

Tijdens het experiment verzamel je relevante data. Deze gegevens moeten nauwkeurig en betrouwbaar zijn om bruikbare inzichten te bieden.

Objectief

Probeer zo objectief mogelijk te blijven en laat je niet beïnvloeden door wat je hoopt dat de uitkomst zal zijn. Voorkom bevestigingsbias door je open te stellen voor alle data, zelfs als deze niet overeenkomt met je verwachtingen.

Veiligheid

Afhankelijk van de aard van het experiment, zorg ervoor dat alle veiligheidsprotocollen strikt worden gevolgd om de veiligheid van alle deelnemers te waarborgen.

Monitoring

Het is belangrijk om het experiment continu te monitoren en indien nodig bij te stellen om de betrouwbaarheid te borgen of op tijd in te grijpen als er iets fout gaat.

08

Lessen en acties

Leerkaart

De leerkaart is essentieel om de geleerde lessen en inzichten te documenteren en te bepalen wat de vervolgstappen zijn voor het experiment.

Observaties

Documenteer nauwkeurig alle observaties tijdens het experiment. Observaties zijn feitelijke, onbewerkte gegevens die tijdens het experiment zijn verzameld, zonder interpretatie.

Inzichten

Analyseer de observaties om cruciale inzichten te identificeren. Dit kunnen bevestigingen van de hypothese zijn, maar ook onverwachte ontdekkingen of patronen die zichtbaar zijn geworden.

Conclusies

Op basis van de lessen en inzichten bepalen we de vervolgacties. Hoe hebben de inzichten en lessen invloed op het idee? Moeten bepaalde aannames bijgesteld, toegevoegd, of geschrapt worden?

Leerkaart

Naam inzicht:

Gevalideerd (ja/nee):

 Wij geloofden dat...

 We observeerden...

 Daarvan hebben we geleerd dat...

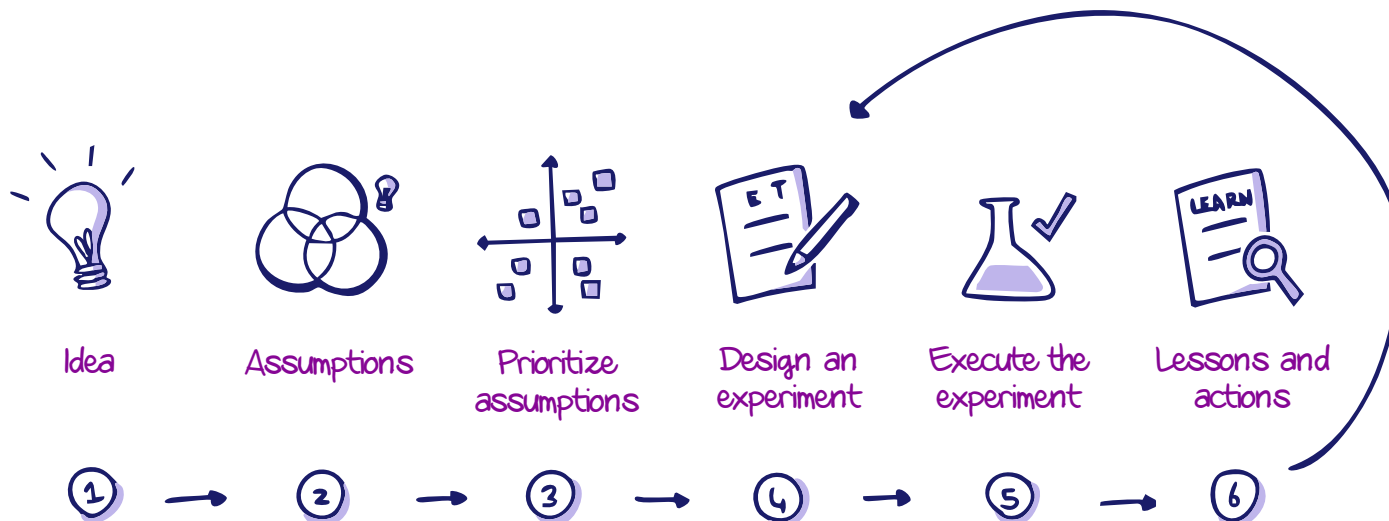
 Daarom gaan we...

De experimenten loop

Gefeliciteerd! Als het goed is heb je nu de volledige experimenten loop een keer doorlopen. Door gebruik te maken van de 6-stappen aanpak, kun je nieuwe ideeën op een slimme en snelle manier (in)valideren.

Nog een paar belangrijke tips:

- Innovatie is geen lineair proces, soms zul je op basis van nieuwe inzichten een paar stappen terug moeten doen. Maar ook dat is vooruitgang!
- Begin met kleine teams, kleine budgetten en beperkte tijd. Dit zorgt er voor dat je creatief moet zijn en snel kunt leren.
- Design like you are right, test like you are wrong. Word niet verliefd op jouw idee, maar blijf objectief op basis van nieuwe inzichten.
- Fail often, but do it fast. Om succesvol te worden, zul je ook vaak moeten falen. Niet alle ideeën kunnen succesvol zijn. Durf fouten te maken en leer ervan. Zorg voor een omgeving waarin fouten maken en het delen ervan wordt gestimuleerd.

Heb je nog vragen?

Neem dan gerust contact met ons op via
zorginnovatielab@mumc.nl!

Deze toolkit is ontwikkeld door het Zorginnovatielab Maastricht UMC+ en is geïnspireerd op de experimenten toolkit van Tribers en het boek Testing Business Ideas van Alexander Osterwalder en David J. Bland. Met dank aan Tribers voor de samenwerking en toestemming.